Un tramvai numit speranţă*

de Adrian Drăg

**Această povestire a stat la baza scenariului filmului de acţiune "Tramvaiul Terorii" cu Sandra Bullock – evident – Bruce Willis.*

Deşi cu toţii au avut de suferit de pe urma haosului care cuprinsese preţ de o jumătate de zi oraşul şi perturbase mecanica de zi cu zi a vieţilor, cei mai mulţi au aflat abia la ştirile de seară motivul acestuia. Până atunci se vorbea de atentate ale unor fanatici milenarişti sau ale celor ca prin asemenea căi încearcă să îl înduplece pe misterioasul lor Mahdâ să vină odată pentru a tranşa lumea, despre iminenţa păstrată secretă a unui cutremur ce nu va cruţa mare lucru din metropola obosită şi chiar despre apropierea vertiginoasă a unui asteroid aruncat cu precizie di cine ştie ce praştie siderală către centrul administrativ al oraşului.

Nu fusese, evident, vorba de nimic atât de teribil şi fantastic, ci de un fapt divers mai degrabă accidental. Pur şi simplu, spre prânz, un biet tramvai s-a revoltat şi şi-a părăsit ruta ce îi fusese lăsată rost de la facerea lumii, lumii lui de asfalt şi curent electric. În urma investigaţiilor s-a afla că era un tramvai destul de vechi, care funcţionase ireproşabil până în acea zi, nelăsând loc bănuielilor că ar fi fost în stare să îşi părăsească ruta pe care o urma conştiincios de mai bine d zece ani, zi de zi, pe arşiţă, ninsoare, ploaie sau pur şi simplu. Diverşii vatmani care i-au trecut prin cabină au mărturisit, intervievaţi, că nu avuseseră niciodată probleme cu tramvaiul în discuţie. Chiar şi celelalte tramvaie au arătat că fostul lor coleg nu se deosebise cu nimic de ele până atunci. Organele de anchetă, psihologii şi sociologii şi-au recunoscut neputinţa: nimeni nu putut explica de ce, în absolut obişnuita zi de 16 august, la ceasul unui prânz absolut obişnuit, tramvaiul a dat un colţ neprevăzut în traseu, cotind pe o stradă pe care nu numai că nu mai circulase niciodată, dar care, în plus, nici măcar nu era prevazută cu şine pentru tramvaie şi sârme electrificate. Metamorfoza a fost pe cât de spontană pe atât de neaşteptată, astfel încât

prima clipă vatmanul nici nu a realizat-o, iar în ceea ce îi priveşte pe călători, ei s-au gândit în primele momente la o schimbare neanunţată a traseului, şi un torent de proteste populare s-a revărsat pe şinele văzduhului către administraţia oraşului. Până ce un puşti a observat în gura mare că pe strada Compozitorilor nu există linie de tramvai, nu sunt şine, să moară mama, şi atunci pe ce merge ăsta şi, mai ales, unde ne duce. Revolta orală a fost înlocuită de panică şi n a trebuit mult timp pentru ca geamurile să fie sparte şi pasagerii să sară din mers în plină stradă mai întâi micii cerşetori care, asemena cuvioşilor sihaştrii, nici măcar nu se opriseră din recitare pentru a miia oară a canonului lor de rugăciuni, apoi muncitorii mătăhaloşi, gâfâind ca la strung în cele din urmă, gospodinele grase care şi-au abandonat plasele cu legume şi pensionarii care uitaseră de fapt şi traseul corect al tramvaiului şi destinaţia spre care ieşiseră la promenadă. Că despre vatman, el învârtea disperat manivela, apăsa frâna în neştire şi, în acelaşi timp, nu se şt de ce, aprinsese farurile. Toate acestea s-au dovedit zadarnice: pur şi simplu tramvaiul nu mai asculta de motor, de comenzi, de nici una dintre legile care îi determinaseră drumul prin lume până atunci. In cele din urmă, înspăimântat de apropierea de o intersecţie şi de iminentul impac ce se profila în persoana unui camion blocat fără tact tocmai acolo, vatmanul, asemena unui căpitan de corabie, şi-a abandonat nava în deriva aruncându-se pe uşa deschisă manual în boscheţii de pe marginea drumului. Pe trotuare, atraşi de neobişnuitul spectacol al unui tramvai care nu mai merge pe şine şi mai ales de călătorii care ţâşneau pe fostele geamuri asemenea unor gândaci goniţi de insecticid din bucătărie, oameni, maşini, copaci şi alte lucruri care îşi urmau ruta şi rutina, căscau ochii (sau farurile, dupa caz) oprindu-se din mers sau din stat. Era doar începutul, căci, începând cu autovehiculele care frânau violent pe strada Compozitorilor pentru a evita pe cei care părăsiseră tramvaiul deraiat de la rostul său, tot oraşul avea să se oprească, încet-încet, pe măsură ce rebelul îl străbătea, din funcţionarea sa cotidiană.

Dar tramvaiul? Ei bine, tramvaiul gonea nebuneşte, ameţit de uluitoarele decoperiri pe care i le oferea acel gest neprevăzut în fişa sa tehnică, i se părea că, metru cu metru, reconstruieşte oraşul care până atunci se limitase la un număr fix de străzi bine ştiute, că îşi sporeşte lumea cu noi case, noi copaci, noi oameni şi, ei bine da, noi zări. Nici acum nu se ştie *încotro* se îndrepta ce cap de linie nou urmărea să atingă, se pare mai degrabă că nici măcar nu avea o asemenea ţintă, că uitase de linii şi de inevitabilele lor capete, că, îmbătat de creaţie, mergea la întâmplare uşurat de povara sa de griji şi carne care îi dictase până atunci drumurile. Un parc desfăşurat copac cu copac, un bulevard developat casă cu casă, totul îi furase minţile în asemenea hal înc puţin îi păsa de interdicţia culorilor semafoarelor, de semnele de circulaţie şi, cel mai grav, de panica uimită a agenţilor de circulaţie. In urma lui maşini şi autobuze se tamponau, peroanele d tramvai gemeau de oameni care nu mai aveau să ajungă la locul lor de munci, oraşul întreg o lua, pe urmele lui, razna. Iar el se simţea atât de bine încât carcasa ruginită i se părea mai strălucitoare decât în ziua în care a ieşit pe poarta uzinii, farurile prăfuite parcă aruncau fulgere mai ales scârţâitul roţilor care mai înainte îi descriau avansul lent dar constant al ruginii şi al lui către locul acela sinistru de la marginea oraşului unde tramvaiele scoase din uz zac lăsate fără drum, care, se ştie, e sângele lor, scârţâitul acela rău-prevestitor se transformase într-un marş triumfal executat de o orchestră de alămuri lucitoare... Ştia de acea împărăţie a ruginii din şoaptele altor tramvaie sau ale autobuzelor din garajul vecin, poate doar din intuitia că *nu se putea* ca linia Piaţa Muncii – Bd. Eroilor Revoluţiei să fie singurul său drum, că dincolo de drum – bun sau rău – cel de toate zilele există un altul, o auzise de altfel şi de la un călugăr cerşetor jegos care îi fusese timp de o iarnă cel mai fidel călător şi pe care acum organele de anchetă îl caută în zadar. Şi poate pentru că nu vroia ca acel celalalt drum care avea sa fie si ultimul sa fie cel catre cimitirul mijloacelor de transport în comun, tramvaiul nostru şi-a trădat călătorii pe care

servise până atunci ireproşabil. E păcat că după acea întâmplare s-a spus că, de fapt, serviciile sale ar fi lăsat de dorit, de exemplu s-a revelat faptul că instalaţia de încălzire era ca şi inexistentă, că scaunele de plastic erau cam murdare sau că nu o dată a întârziat în cutare sau cutare staţie. Însă orice om cu capul pe umeri a recunoscut că aceste acuzaţii mai degrabă picante erau floare la ureche pe lângă abaterea săvârşită pe 16 august.

Că a disturbat traficul întregului oraş, că a lăsat strunguri, cabinete medicale umane şi veterinar calculatoare şi atâtea alte utilaje fără manipulanţi (şi, astfel, a încetinit producţia şi, implicit, ritmu creşterii economice), că a făcut sute de agenţi de circulaţie să se îmbolnăvească de plămâni la cât au suflat în fluiere în zadar, că a dat peste cap oraşul, ca să fim mai scurţi, nu ar fi încă nimi pe lângă faptul că făcând toate acestea *nu* şi-a respectat legile, căci dacă toate cele enumerate ar fi fost prevăzute în programul său de funcţionare, nimeni nu ar fi avut nimic de comentat, ar f fost OK, adică firesc, dar nefiind aşa, el a creat un posibil precedent nemaîntâlnit, nerespectare regulamentului intrinsec, aspect cu atât mai grav cu cât, după cum se ştie, un tramvai intră în nemijlocit contact cu nenumăraţi oameni care astfel se pot molipsi şi deveni purtători ai necunoscutului sindrom al deraierii şi revoltei. Urmările? Incalculabile, aşa că s-a hotărât cât ma urgenta stopare a eventualei răspândiri a virusului în tot oraşul.

Un general din Marele Stat Major a propus, cu o voce care amintea de filmele de război, folosire tancurilor în plină stradă, soluţie pe care o mai recomandase cu succes cândva, dar un funcţion ochelarist de la comisia de monumente a primăriei a observat timid că străzile sunt pline de oameni şi, mai ales, de monumente arhitectonice insetimabile... şi tancurile au rămas pe loc, în aşteptarea viitoarei revoluţii. Atunci, un important om de stat pasionat de vânătoare s-a gandit la hăituirea tramvaiului cu elicoptere de luptă, prin acest safari urban urmărindu-se prinderea ţinte în nişte laţuri imense aruncate din aer. Totuşi, s-a obiectat cu respect, acest plan ingenios nu ar putea fi aplicat pe străzile mai înguste care abundau în cartieul vechi, cel mai gustat se pare de tramvai, aşa că marele demnitar s-a văzut nevoit să se mulţumească în continuare cu zimbrii şi bivolii africani importaţi special din savană şi adaptaţi să supravieţuiască climei temperate – nu gloanţelor bine ţintite, evident... O avalanşă de propuneri ale diverselor personalităţi din viaţa politică, sportivă sau culturală s-au revărsat în câteva ore către sediul Regiei de Transport Publ unde ţineau sedinţă în regim de urgenţă şi reunite Marele Stat Major, Guvernul şi, nu e limpede din care motiv, Asociaţia Crescătorilor de Cornute Mari şi Mijlocii. Astfel, s-a dezvăluit mai târziu că antrenorul lotului naţional de rugby, erou naţional şi fost campion european cu o echipă străină, s-a oferit să îşi scoată echipa din cantonament convins fiind că băieţii săi vor placa tramvaiul dacă în drumul acestuia se va ridica o poartă care să îi facă sa creadă că vehicolul se năpusteşte spre terenul de ţintă, un controversat guru care cumula titlurile de iluminat, membru fondator şi deputat a chemat ţara şi populaţiile inteligente din eter la o meditaţie comună a căre forţă va defecta, asemenea unui scurtcircuit, tramvaiul, liderul organizaţiilor studenţesti a spus c un zid viu, de piepturi tinere dezgolite, va opri bestia făcând apel la sentimentele sale umanitare arhiepiscopul romano-catolic a cerut o legătură telefonică directă între tramvai şi Vatican, asigurând că Sfântul Părinte va aplana sau media criza, aşa cum făcuse într-un caz similar din 1283, un poet popular care îşi însoţea numele de sloganul "preşedintele ales al Muzelor " s-a oferit să convingă tramvaiul să se oprească doar cu forţa versului său, de nemăsurat in cai-putere...

Nimeni nu a convins însă, aşa că până la urma s-a hotărât să se ceară ajutorul logistic al unui puternic stat vecin şi prieten, vestit prin specialiştii săi în de/montarea crizelor. Astfel, pe la ora

p.m., la bordul unui avion cu reacţie, a sosit în metropola devastată un vestit profesor de la catedra de T. T. T. (Tehnici, Tactici, Teorii) a Universităţii de Ştiinţe Conspiratorii din capitala vecină. Acesta a studiat în doar câteva secunde voluminosul dosar, a exclus rapid ipoteza unei diversiuni (nu îşi amintea să fi comandat aşa ceva în acel oraş) şi, în faţa Camerelor Reunite şi Sfântului Sinod, a indicat soluţia dezamorsării crizei: demolarea oraşului, de ale cărui strazi ("trasee" in limbaj de specialitate) fiind lipsit, tramvaiul se va opri derutat si diversiunea va înceta de la sine.

Proiectul, aprobat de toţi factorii de decizie şi de un sondaj de opinie naţional, mai aştepta doar semnătura Preşedintelui Republicii pentru a fi pus în aplicare. Acesta însă a comis o eroare fatală: încercând să negocieze excluderea din Ordin printr-un articol special a casei sale părinteşti din cartierul muncitoresc, a întârziat aplicarea imediată a planului dând astfel tramvaiului posibilitatea de a dispărea fără urmă. Cum s-a putut întâmpla aşa ceva având în vedere că era urmărit cu câini antrenaţi, echipaje motorizate ale poliţiei şi posturilor de televiziune, din elicoptere şi chiar din satelit? Foarte simplu: pur şi simplu, în goana sa fără ţintă tramvaiul a nimerit în cimitirul de mijloace de transport în comun, unde, din raţiuni neelucidate, s a oprit (probabil ca să se reculeagă la mormântul strămunilor, a afirmat ulterior "Preşedintele ale al Muzelor"), făcând astfel imposibilă identificarea sa între miile de tramvaie scoase din uz de care nu se mai deosebea, în urma tamponărilor din ultimele ore, cu nimic.

Armata a încercuit imediat câmpul acela de la marginea orasului alături de tunurile aparatelor d fotografiat şi teleobiectivele camerelor de luat vederi şi un zid de beton a răsărit peste noapte în locul vechiului gard de scânduri, precauţii care s-au dovedit însă inutile, tramvaiul părând a se f cufundat în imobilitatea cuminte şi regulamentară a vecinilor săi.

Aşa ca administraţia s-a liniştit, oraşul a revenit în câteva ore la starea normală ca şi cetăţenii s savantul străin a plecat la bordul unui avion cu reacţie într-o capitală de republică ex-secesionistă... Şi totul pare a fi ca înainte, numai cimitirul de tramvaie e niţel schimbat: are un client în plus, despre care nu se poate spune cu exactitate dacă doarme somnul amar de rugină al morţii sau doar se preface, aşteptând o noapte în care să spargă gardul de beton învechit de şi, urmat de mii de carcase însufleţite de absurdul virus al libertăţii, al speranţei, să întoarcă oraşul şi lumea pe dos.

respiro©2000 All rights reserved.